

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1060/2009 w sprawie agencji ratingowych

COM(2010) 289 wersja ostateczna – 2010/0160 (COD)

(2011/C 54/12)

Sprawozdawca: **Carmelo CEDRONE**

Rada, w dniu 13 lipca 2010 r., oraz Parlament Europejski, w dniu 23 czerwca 2010 r., postanowiły, zgodnie z art. 114 i 304 TFUE, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1060/2009 w sprawie agencji ratingowych

COM(2010) 289 wersja ostateczna – 2010/0160 (COD).

Sekcja ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 25 listopada 2010 r.

Na 467. sesji plenarnej w dniach 8 i 9 grudnia 2010 r. (posiedzenie z 8 grudnia) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 172 do 12 – 9 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 Niniejsza opinia dotyczy drugiego etapu trójfazowego podejścia Komisji do uregulowania kwestii agencji ratingowych. Komitet uważa, że w obliczu tak ważnego problemu, który przyniósł wiele szkód (których końca jeszcze nie widać) gospodarce, przedsiębiorstwom i obywatelom, UE podjęła aktywne działania, między innymi za pośrednictwem omawianego wniosku, wywołując jednocześnie podobne reakcje na arenie międzynarodowej. EKES ma nadzieję, że zapoczątkowane prace będą wytrwale i konsekwentnie kontynuowane.

1.2 Komitet sądzi ponadto, że należy szybko zniwelować różnice między poziomem integracji rynku finansowego a poziomem integracji rynku nadzoru finansowego (który nadal znajduje się w gestii państw członkowskich), ponieważ różnice te są jedną z przyczyn wspomnianych szkód. Z tego względu Komitet **z zadowoleniem przyjmuje** omawianą propozycję przyznania Europejskiemu Organowi Nadzoru nad Giełdami i Papierami Wartościowymi (ESMA⁽¹⁾) uprawnień do nadzoru nad agencjami ratingowymi. Jego skuteczność będzie zależała od dostosowania odpowiednich przepisów krajowych oraz wyeliminowania utrzymującego się **zamektu**, wychodząc poza obecne propozycje zgodnie z postulatami niektórych krajów.

1.3 Komitet przyjmuje z zadowoleniem propozycje zawarte w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie agencji ratingowych⁽²⁾, zwłaszcza jeśli chodzi o propozycje dotyczące podstawowych kwestii: przejrzystości i konfliktu interesów, informacji, konkurencji i zagranicznych agencji ratingowych. Komitet zdaje sobie sprawę ze złożonego charakteru tej dziedziny, lecz

wyraża ubolewanie z powodu opóźnienia wejścia w życie tego rozporządzenia, które powinno było przewidywać postanowienia zawarte w obecnym wniosku wprowadzającym zmiany.

1.4 EKES jest też zaniepokojony specyficznym charakterem długu państwowego, a w szczególności nieutworzeniem europejskiego organu oceniającego dług państwowy. Wyczekujemy zatem wyników obecnie prowadzonych konsultacji publicznych⁽³⁾ na temat agencji ratingowych.

1.5 EKES uważa, że podstawowe znaczenie ma objęcie nowymi przepisami dotyczącymi nadzoru europejskich fili agencji, które mają spółkę dominującą poza terytorium UE. W tym kontekście Komitet z zadowoleniem przyjmuje odpowiednie postanowienia rozporządzenia z 2009 r. Najlepszym rozwiązaniem byłoby porozumienie w ramach G-20, aby ustanowić globalne zasady w celu zapewnienia spójności różnych porządków prawnych w tej dziedzinie i stworzenia międzynarodowych kodeksów postępowania, których powinny przestrzegać wszystkie agencje, powierzając nadzór Radzie Stabilności Finansowej, która powinna również mieć uprawnienia do nakładania kar, w porozumieniu z organami poszczególnych państw. EKES jest zadowolony z tego, że proces ten został już zapoczątkowany dzięki UE.

1.6 EKES uważa, że już rozpoczęty proces reformy powinien zostać szybciej zakończony.

1.7 W istocie przywrócenie zaufania „konsumentów” i inwestorów do rynku finansowego jest niezbędne i może nastąpić tylko wtedy, gdy da się ludziom wrażenie i pewność, że kwestia ta traktowana jest poważnie. Można to uczynić poprzez przyjęcie przepisów i rygorystycznych środków wobec podmiotów, które nie przestrzegają zasad.

(1) *European Securities Market Authority*: Europejski Organ Nadzoru nad Giełdami i Papierami Wartościowymi.

(2) Dalej: rozporządzenie z 2009 r.

(3) Konsultacje publiczne w sprawie agencji ratingowych z 5.11.2010 r.

1.8 EKES przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w związku z rolą agencji kredytowych w ostatnim kryzysie na światowych rynkach papierów wartościowych i rynkach finansowych wprowadzono trójfazowy program mający na celu uregulowanie funkcji, jakie pełnią te agencje na rzecz inwestorów i konsumentów (zob. dokument na temat konsultacji publicznych przedstawiony przez Komisję). Rola agencji ratingowych jest bardzo ważna w dostarczaniu informacji koniecznych do uniknięcia nadmiernego ryzyka operacji kredytowych, co jest samo w sobie istotne dla zapewnienia stabilności i bezpieczeństwa rynków finansowych, to jednak ich działalność w zakresie ratingu kredytowego wydaje się mniej oczywista w odniesieniu do suwerennych państw. EKES przyjmuje z zadowoleniem włączenie kwestii długu państwowego do prowadzonych obecnie konsultacji publicznych.

1.9 Powodem rozważenia kwestii oligopolu kilku agencji ratingowych w ocenie ryzyka związanego z instrumentami finansowymi i obligacjami posiadanymi zarówno przez inwestorów, banki, ubezpieczycieli, jak i rządy krajowe jest przede wszystkim założenie, że informacje dostarczane przez te agencje mają charakter dobra publicznego, więc ostatecznie ich działalność stanowi usługi w interesie ogólnym. EKES wyraża zatem zadowolenie, że to właśnie niektóre nowe europejskie przedsiębiorstwa w sektorze ratingowym jako pierwsze zwróciły się do Europejskiego Organu Nadzoru nad Giełdami i Papierami Wartościowymi z wnioskiem o zezwolenie na działalność w charakterze agencji ratingowych.

1.10 W momencie, gdy agencje ratingowe oceniają stabilność finansową suwerennego państwa (ryzyko związane z suwerennością), jak to miało miejsce ostatnio z obniżeniem ratingu wiarygodności kredytowej długu publicznego Grecji i innych państw członkowskich UE silnie zadłużonych na rynkach międzynarodowych, powstaje problem zgodności działań tych agencji z celami, do których dążą (zapewnienie przejrzystych i odpowiedzialnych informacji przydatnych na rynku), oraz ewentualny konflikt interesów między międzynarodowymi inwestorami prywatnymi (którzy wykorzystują rating do oceny ryzyka swojej działalności inwestycyjnej) oraz obywatelami/konsumentami w danym kraju, którzy ponoszą konsekwencje ogłoszenia prawdopodobnej niewypłacalności długu publicznego, choć przyczyną niewypłacalności mogły być także niektóre błędy i zaniedbania w prowadzonej polityce.

1.11 Agencje ratingowe mogą przeprowadzać skuteczną ocenę długu państwowego pod warunkiem, że dysponują odpowiednimi instrumentami i metodami i że działają zgodnie z zasadami ustalonymi w tym celu przez właściwe organy publiczne.

1.12 EKES sądzi, że rating długu państwowego to sprawa interesu publicznego. Przyjmuje z zadowoleniem rozpoczęte przez Komisję konsultacje publiczne i zamierza przedstawić swe przemyślane stanowisko w odpowiednim czasie. Życzyłby sobie jednak, aby dług państwowy oceniany był przez niezależną agencję międzynarodową lub europejską, utworzoną specjalnie do tego celu i służącą obronie interesu publicznego. Agencja taka powinna działać bez zbędnej zwłoki i w przejrzysty sposób, a także stosować odpowiednie narzędzia.

1.13 Decydujące znaczenie ma, by w sektorze ratingu istniała silniejsza konkurencja między niezależnymi od siebie wzajemnie i od stron trzecich agencjami ratingowymi. EKES proponuje między innymi, by w wypadku opóźnień lub braku porozumienia na szczeblu międzynarodowym rozważyć możliwość wsparcia ustanowienia specjalnej agencji europejskiej ds. długu państwowego.

Należy także zachęcać do ustanowienia wiarygodnej europejskiej agencji dokonującej ratingów zwykłych kredytów, tak by przyczynić się do większej konkurencyjności w tym sektorze.

1.14 Obok propozycji europejskiego nadzoru nad agencjami ratingowymi EKES przyjmuje z zadowoleniem fakt, że w rozporządzeniu z 2009 r. zajęto się związanymi z tym istotniejszymi kwestiami (kary, konkurencyjność, konflikty interesów, informacje) (4).

1.15 EKES przyjmuje z zadowoleniem ograniczenie swobody formułowania oceny przez państwa członkowskie poprzez przepisy regulujące ten sektor, co ma na celu ułatwienie wymiany informacji i zapewnienie spójności ustawodawstwa poszczególnych krajów, aby uniknąć niwelowania skutków nadzoru europejskiego.

1.16 EKES proponuje ułatwienie harmonizacji przepisów krajowych dotyczących ochrony użytkowników produktów i usług finansowych (konsumentów, przedsiębiorstw itd.). Można by ponadto przewidzieć obecność jednego lub kilku przedstawicieli konsumentów, wskazanych przez partnerów społecznych i stowarzyszenia konsumentów, w europejskich organach nadzoru (aktualnie europejskim systemie organów nadzoru finansowego – ESFS).

1.17 EKES proponuje promowanie systemu sporządzania informacji finansowych w szerokim tego słowa znaczeniu poprzez wspieranie wielości podmiotów i opracowywania nowych zasad mających na celu większą przejrzystość i skuteczność metod dokonywania oceny, szczególnie w przypadku instrumentów pochodnych.

1.18 EKES proponuje odejście od obecnego systemu samoregulacji, także na szczeblu międzynarodowym. Konieczna jest kontynuacja procesu koordynacji różnych właściwych organów poprzez ustalenie rygorystycznych zasad obowiązujących dla wszystkich oraz **zapewnienie, że będą one stosowane**. UE powinna dołożyć wszelkich starań, by osiągnąć ten cel w ramach organizacji międzynarodowych.

1.19 Wreszcie EKES proponuje uproszczenie i uściślenie rozporządzenia, aby ułatwić jego zrozumienie i stosowanie; łatwiej jest unikać stosowania skomplikowanych przepisów.

1.20 EKES wnosi, by zniesiono obowiązek dokonywania oceny papierów wartościowych przez agencje ratingowe, by móc je sprzedać (co proponuje również Rada Stabilności Finansowej). Zniesienie tego warunku, którego spełnienie jest konieczne do wprowadzenia papierów wartościowych na rynek, zapobiegłoby biernej akceptacji instrumentów finansowych o wysokim ryzyku również wtedy, gdy ich ocena jest wysoka. Komitet podziela obawy grupy de Larosièrè'a, że wykorzystywanie ratingów dla kapitału regulacyjnego zdejmuje zbyt dużą część odpowiedzialności z instytucji finansowych, a jednocześnie umacnia oligopol agencji ratingowych. EKES przyjmuje z zadowoleniem fakt, że kwestia ta stanowi element prowadzonych obecnie konsultacji publicznych.

(4) Zob.: opinia EKES-u w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie agencji ratingowych, Dz.U. C 277/25 z 17.11.2009, str. 117.

2. Wprowadzenie

2.1 Jak wiadomo, poważne braki w regulacji i nadzorze finansów międzynarodowych to niektóre z przyczyn niedawnego kryzysu. Kryzys ukazał także wyraźnie sprzeczności między systemem finansowym a grupami bankowymi, które działają jako przedsiębiorstwa światowe, lecz są regulowane i znikają jako podmioty prawa krajowego (Mervyn King, gubernator Bank of England).

2.2 Podobnie jest w Unii, gdzie kryzys jeszcze bardziej zwiększył potrzebę szybkiego określenia ram europejskich zarówno dla regulacji, jak i nadzoru. W obliczu coraz bardziej zintegrowanego rynku finansowego odkryliśmy, że państwa członkowskie przyjmują bardzo różne zasady i systemy nadzoru.

2.3 Komisja Europejska przyjęła etapowe podejście do kwestii uregulowania agencji ratingowych. Bezpośrednio po kryzysie bankowym uwaga koncentrowała się na regulacji i nadzorze ze szczególnym naciskiem na rating złożonych instrumentów pochodnych i powiązany konflikt interesów. Niedoskonałość ratingu tych instrumentów istotnie przyczyniła się do wybuchu kryzysu (5).

2.4 Równoległe z procedurą legislacyjną, której zwieńczeniem było rozporządzenie z 2009 r., ustalenia grupy de Larosière'a doprowadziły do podjęcia decyzji o przeprowadzeniu całościowego przeglądu regulacji sektora finansowego i nadzoru finansowego w UE. Od tego czasu został już przyjęty wniosek dotyczący wdrożenia dwupoziomowych ram nadzoru w UE. Na niższym poziomie istnieją trzy organy o wydzielonych zadaniach, a jeden z nich – ESMA (Europejski Organ Nadzoru nad Giełdami i Papierami Wartościowymi) – ma być odpowiedzialny za nadzór na agencjami ratingowymi. Wniosek dotyczący rozporządzenia, który jest przedmiotem niniejszej opinii, ma na celu jedynie zmianę rozporządzenia z 2009 r. konieczną do uwzględnienia uprawnień ESMA w przepisach tego rozporządzenia.

2.5 Kiedy kryzys bankowy ustąpił miejsca kryzysowi związanemu z długiem państwowym, pojawiły się nowe pytania o rolę agencji ratingowych w odniesieniu do m.in. długu państwowego. Jest możliwe, że ta kolejna faza działań przyniesie trzecie rozporządzenie, które obecnie ma jedynie formę przedłożonego do publicznych konsultacji dokumentu z 5 listopada 2010 r. Tytuły rozdziałów dają pewien ogólny obraz poruszanych kwestii: poleganie na ratingach kredytowych w przypadku kapitału regulacyjnego, rating długu państwowego, wzmocnienie konkurencji w sektorze ratingów kredytowych, odpowiedzialność cywilna agencji ratingowych i potencjalne konflikty interesów. Należy się spodziewać, że EKES przedstawi w odpowiednim czasie swe przemyślane stanowisko w sprawie tych kwestii w kontekście prawdopodobnych prac nad nowym, wspomnianym już rozporządzeniem.

2.6 Ponadto także zasady zharmonizowane na szczeblu europejskim pozostawiają dużą swobodę formułowania oceny i wyboru wariantów krajowych, oprócz „interpretacji” krajowych podczas etapu transpozycji przepisów.

2.7 Grupa de Larosière'a ustaliła, że agencje ratingowe charakteryzują poważne ograniczenia, zwłaszcza w przypadku złożonych instrumentów pochodnych, jeżeli weźmiemy pod uwagę zastosowaną metodologię oceny, brak informacji i przejrzystości oraz oczywisty konflikt interesów (6).

2.8 Ponadto panuje prawdziwy oligopol, ponieważ tylko trzy agencje kontrolują ok. 90 % rynku ratingu kredytowego: Moody's, Standard & Poor's oraz Fitch; prawie wszystkie są amerykańskie. Jak wiadomo, odegrały one istotną rolę w rozwoju światowego kryzysu finansowego i gospodarczego. Choć model „emitent płaci” działa stosunkowo dobrze w przypadku długu państwowego i długu przedsiębiorstw, spowodował on jednak poważny konflikt interesów w zakresie ratingu złożonych instrumentów pochodnych, uruchamiając błędne koło podważające przejrzystość prowadzonych operacji.

2.9 Jednak jak gdyby nigdy nic, te same agencje nadal wydają niekoniecznie obiektywne oceny. Podobnie w kwietniu br. (26 kwietnia 2010 r.), niezależnie od wyasygnowania przez UE 110 mld EUR dla Grecji, Standard & Poor's obniżył rating greckiego długu do poziomu Azerbejdżanu.

2.10 Tylko w związku z tymi wydarzeniami i krytyką ze strony ważnych liderów europejskich dotyczącą funkcjonowania systemu ratingu kredytowego, Rada Europejska postanowiła zainicjować wspomniane konsultacje publiczne, które obejmują kwestię długu państwowego. Niektóre rządy państw członkowskich wzdragają się na myśl o tym, że rynki mogą demaskować pomyłki i błędne obliczenia rozrzuconych rządów, mimo że od niepamiętnych czasów notuje się przypadki, w których rządy nie wywiązują się ze spłaty długu państwowego. Na razie jednak niniejsza opinia odnosi się do rozporządzenia z 2009 r.

2.11 W swoim komunikacie z 2 czerwca 2010 r. (7) Komisja podsumowała więc dotychczasowe postępy i konieczne działania (zob. załączone tabele) w zakresie utworzenia bezpieczniejszego, bardziej przejrzystego i odpowiedzialnego europejskiego systemu finansowego, służącego gospodarce realnej i całemu społeczeństwu.

2.12 Stąd wezwanie do sprawowania **scentralizowanego nadzoru** nad agencjami ratingowymi działającymi w UE poprzez przekazanie odpowiedzialności nowemu europejskiemu systemowi nadzoru finansowego i trzem europejskim organom nadzoru wraz z przełożeniem związanych z tym podstawowych kwestii na późniejszy termin.

(5) Streszczenie rozporządzenia z 2009 r. można znaleźć w punkcie 3 opinii EKES-u w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie agencji ratingowych, Dz.U. C 277/25 z 17.11.2009, str. 117.

(6) Zob.: opinia EKES-u w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie agencji ratingowych, Dz.U. C 277/25 z 17.11.2009, str. 117.

(7) COM(2010) 301 wersja ostateczna: Regulacja usług finansowych dla zapewnienia zrównoważonego wzrostu.

3. Streszczenie zmian do rozporządzenia nr 1060/2009

3.1 Przedmiot, zakres i definicje (zmiany w tytule I)

3.1.1 Główny i najważniejszy element dotyczy, jak już podkreślono, przejścia od nadzoru na szczeblu krajowym do nadzoru europejskiego, wraz z przyznaniem dużej części **uprawnień nadzorczych ESMA**, jeżeli chodzi o agencje zarejestrowane w Europie i agencje należące do innych państw, lecz działające w Europie (filie europejskie).

3.1.2 W artykule 4 wspomina się o **zarządzających alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi**, aby mogli być traktowani tak samo jak pozostałe instytucje finansowe UE, jeżeli chodzi o rating kredytowy. Oznacza to, że ratingi wykorzystywane przez te fundusze muszą być wydane przez agencję odpowiednio zarejestrowaną lub certyfikowaną na mocy nowego rozporządzenia.

3.2 Wystawianie ratingów kredytowych, dostęp do informacji (zmiany w tytule II)

3.2.1 Emitenci strukturyzowanych instrumentów finansowych lub powiązane strony trzecie powinni być zobowiązani do **udostępnienia informacji** również agencjom ratingowym konkurencyjnym wobec agencji, z których usług korzystali, lecz tylko w celu wystawienia ratingu kredytowego i w żadnym innym celu. Powinno to pozwolić na uniknięcie konfliktu interesów ze strony agencji, które opłaca emitent, tzn. jednostka, która wnioskuje o rating (sic!) (model „emitent płaci”).

3.3 Procedura rejestracji i nadzór działalności ratingowej (zmiany w tytule III)

3.3.1 W przypadku wprowadzenia jednego europejskiego organu nadzoru konieczne będzie uchylene obecnych przepisów przewidujących kolejalną koordynację nadzoru (zniesienie kolegiów), aby umożliwić bardziej skuteczny nadzór nad agencjami działającymi na różnych terytoriach. ESMA może ponadto zwrócić się do KE o uregulowanie procedury rejestracji oraz norm dotyczących dostarczania informacji. Ma też uprawnienia do pozyskiwania informacji, analizy potencjalnych naruszeń rozporządzenia, przeprowadzania kontroli itp.

3.4 Współpraca między ESMA a właściwymi organami (zmiany w tytule III)

3.4.1 **Władze krajowe** nadzorują wykorzystywanie ratingu kredytowego przez kontrolowane jednostki (banki, firmy ubezpieczeniowe i inwestycyjne itd.); wymieniają one informacje na temat agencji ratingowych, współpracują z ESMA i wspierają ten organ.

3.4.2 ESMA może również przekazać niektóre zadania właściwym władzom krajowym, także ze względu na koszty. W szczególności przekazane mogą zostać zadania, takie jak dochodzenia i kontrole na miejscu, ocena wniosków o rejestrację oraz wszelkie zadania związane z nadzorem. W związku z tym organ ESMA, który zachowuje kompetencje w tym zakresie, powinien wydać konkretne wytyczne.

3.5 Sankcje, procedura komitetowa (zmiany w tytule IV rozdział I)

3.5.1 ESMA może zwrócić się do KE o **nałożenie sankcji** na agencje ratingowe, by usunąć naruszenie, wydając jawny komunikat, uzyskać wymagane informacje i poddać agencje ratingowe dochodzeniu. Jeżeli agencja naruszy przepisy rozporządzenia, ESMA może nałożyć grzywnę, wystąpić o tymczasowe zawieszenie wydawania nowych ratingów lub o usunięcie naruszenia, a nawet cofnięcie rejestracji.

3.5.2 Procedury komitetowe zostały dostosowane do traktatu lizbońskiego.

3.6 Przepisy przejściowe i końcowe (zmiany w tytule IV rozdział II)

3.6.1 Gdy ESMA rozpocznie działalność, kompetencje organów krajowych w tej dziedzinie powinny wygasnąć. Konieczne będzie ustanowienie procedur przekazywania dokumentów i informacji ze strony organów krajowych.

3.7 EKES uważa, że wyniki konsultacji publicznych na temat agencji ratingowych, zapoczątkowanych niedawno przez Komisję Europejską zbiegają się z wnioskami zawartymi w niniejszej opinii. EKES zastrzega sobie prawo do ewentualnego pogłębienia zagadnień w niej poruszonych.

4. Uwagi ogólne

4.1 Nowy wniosek Komisji idzie we właściwym kierunku, jeżeli chodzi o przejście od nadzoru na szczeblu krajowym do nadzoru na szczeblu europejskim, co jest bardzo złożonym działaniem, które może przynieść zadowalający wynik tylko dzięki wspólnym wysiłkom ze strony różnych państw⁽⁸⁾, jak to zaproponowano w poprzednim rozporządzeniu. Ponadto przyjęto we wniosku podejście wskazane w sprawozdaniu de Larosière'a⁽⁹⁾. Być może rozporządzenie jest zbyt niejasne, ponieważ nie zawsze proponuje wyraźne rozwiązania.

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1060/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie agencji ratingowych.

⁽⁹⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie następujących wniosków: wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnotowego nadzoru makroostrożnościowego nad systemem finansowym i ustanawiającego Europejską Radę ds. Ryzyka Systemowego, COM(2009) 499 wersja ostateczna – 2009/0140 (COD); wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Organ Nadzoru Bankowego, COM(2009) 501 wersja ostateczna – 2009/0142 (COD); wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Organ Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych, COM(2009) 502 wersja ostateczna – 2009/0143 (COD); wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Organ Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych, COM(2009) 503 wersja ostateczna – 2009/0144 (COD), Dz.U. C 339/08 z 14.12.2010, str. 34.

4.2 Poza tym jednak aktualny wniosek nie zmienia w porównaniu z poprzednim rozporządzeniem (z września 2009 r.) w znaczący sposób zasad, do których muszą się stosować agencje ratingowe, by uzyskać rejestrację lub kontynuować swoją działalność.

4.3 Najważniejsze pytanie wiąże się jednak z agencjami działającymi poza Europą, których w rzeczywistości nie dotyczą proponowane zmiany: **dla kogo rzeczywistość ma znaczenie rozporządzenie europejskie?** Jak zneutralizować ratingi wydawane np. przez Moody's, Standard & Poor's oraz Fitch, które nadal mają największy wpływ wśród agencji ratingowych, mimo katastrof, które wywołały? Czy wystarczy nadzór nad ich filiami europejskimi, aby położyć kres ich oligopolowi na świecie?

4.4 Powszechnie wiadomo, jakie są główne agencje działające na poziomie międzynarodowym: Moody's, Standard & Poor's, Fitch ratings, Dun & Bradstreet, A. M. Best, Egan-Jones Rating Company (wszystkie należą do USA), Dominion Bond Rating (Kanada), Baycorp Advantage (Australia), China Credit Information Credit (Chiny), Japan Credit Rating (Japonia), Rating Agency Malaysia (Malezja), NKC Independent Economists (RPA). **A gdzie jest Europa?** Faktem jest, że Europa, wiodąca potęgą gospodarczą na świecie, nie posiada żadnej agencji ratingowej, nawet agencji oceniającej ryzyko kredytowe państw.

4.5 Grupa agencji anglosaskich odzwierciedla poprzednią dominację kapitalizmu anglosaskiego, której nie zakłóciły dwie wojny światowe, jak również specyficzne kwestie operacyjne związane z gospodarkami azjatyckimi. Fakt, że od czasu utworzenia wspólnego rynku nie powstały żadne agencje europejskie budzi zdziwienie, chociaż Fitch, którego właścicielami są Francuzi, ma siedzibę poza Francją. To, że od 1957 r. nie powstała w obrębie UE żadna agencja ratingowa o globalnym zasięgu można porównać do jednakowo niezadowolających wyników osiągniętych w tym samym czasie przez UE w branżach wysokiej technologii. UE nie wspiera przedsiębiorców w nowoczesnych branżach. Podczas konsultacji w sprawie agencji ratingowych poruszone zostanie zagadnienie konkurencji. Trzeba będzie przywrócić się wtedy kwestii braku przedsiębiorczości.

5. Uwagi szczegółowe

5.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje utworzenie europejskiego organu nadzoru nad rynkami finansowymi. Wniosek jest niewątpliwie krokiem we właściwym kierunku, dostosowującym

ramy prawne do potrzeb wynikających z próby odbudowy wiarygodności i bezpieczeństwa dla rynków, obywateli i przedsiębiorstw. Wniosek jest jednak nadal niewystarczający, aby osiągnąć zamierzone cele.

5.2 Pozytywnie ocenia się także propozycję dokonywania ratingów alternatywnych funduszy inwestycyjnych, jeżeli jest to wymagane, przez zarejestrowaną lub certyfikowaną agencję.

5.3 Trudniejsze wydaje się jednak nadanie przejrzystości, obiektywności i konkurencyjności modelowi „emitent płaci” za pomocą obecnego wniosku, ponieważ w systemie nadal występuje konflikt interesów. Agencjom będącym w takiej sytuacji powinno się uniemożliwić wydawanie ratingów dotyczących ich członków. Pozytywne jest zapoczątkowanie procesu harmonizacji przepisów na szczeblu międzynarodowym, tak jak na przykład ma to miejsce w USA, Japonii itd.

5.4 EKES przyjmuje z zadowoleniem, także ze względu na koszty, przekazanie pewnych zadań władzom krajowym, pod warunkiem że będzie istnieć wyraźny podział obowiązków między organami europejskimi i krajowymi. W szczególności ważne jest przestrzeganie zobowiązań i określenie środków dotyczących rzetelności informacji, rejestracji i kontroli na miejscu.

5.5 EKES z zadowoleniem przyjmuje wprowadzenie zasady sankcji dla agencji ratingowych, które nie spełniają swoich zobowiązań lub nie przestrzegają rozporządzenia.

5.6 Prawdziwym problemem dla decydentów politycznych, jako że nie mają do czynienia z osobami niedoświadczonymi, jest nie tylko uzgodnienie jasnych reguł, silnie zniechęcających do określonych działań, lecz raczej ich egzekwowanie. Należałoby przewidzieć w tym celu **kary także dla dyrektorów** i osób zarządzających europejskimi i międzynarodowymi organami nadzoru rynkowego, które nie spełnią swoich zobowiązań, zważywszy na szkody, które brak podjęcia przez nie działań przynosi dla banków i zdrowych finansów, a także gospodarki, przedsiębiorstw i obywateli. Ułatwiają oni przede wszystkim spekulacje i działalność wszystkich tych osób, które się nimi zajmują. Powinni przynajmniej zapłacić osobistą cenę za swoje błędy. „Etyka”, do której wielokrotnie wzywano w tym burzliwym okresie, raczej nie będzie mogła zaistnieć bez odpowiedzialności, a tym samym bez kar.

5.7 Ponadto część dotycząca aspektów międzynarodowych wydaje się nie do końca adekwatna. Trzeba będzie także zająć się skutecznie kwestiami związanymi z użytkownikami produktów finansowych, przedsiębiorstwami, a zwłaszcza obywatelami.

Bruksela, 8 grudnia 2010 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Staffan NILSSON